

de vader en broers naar Duitsland gaan werken. Fing wordt verliefd op Filip, een zwartjas of NSB'er. Ook die relatie loopt stroef, zeker omdat de zwartjassen joden lastig vallen. Als de jodenvervolg feller wordt en de Pruisin op transport wordt gezet, komen de levens van Fing en het joodse meisje Liesl weer samen.

Lindelauf toont zich in dit boek opnieuw een meesterverteller. Hij vertelt kleurrijk de geschiedenis van een opgroeiend meisje, van haar familie en een aantal bewoners van het stadje. Fing is een doorzetter, doordacht en eigenzinnig. Ze probeert goed en kwaad af te wegen, al is dat in oorlogstijd niet altijd gemakkelijk. De sterkhouder van de familie is oma Wei, maar die verzinkt na het vertrek van de mannen in huis in een soort apathie. De jodenvervolg komt subtiel en toch overweldigend aan bod, onder meer dankzij het bijzondere levenverhaal van Liesl en de indringende scène waarin de Pruisin op transport wordt gezet. Door het open einde blijven heel wat vragen nog onbeantwoord. Lindelauf beschrijft het dorpsleven en de mentaliteit van toen in een beeldrijke taal, met accurate beschrijvingen en originele vergelijkingen. Het gebruik van een aantal Limburgse woorden versterkt de authentieke sfeer. Een rijk, warmhartig en toch ook schrijnend verhaal voor jongeren vanaf dertien jaar.

[Ria De Schepper]

DISCOTHEEK

Moniek Darge

Crete soundies. CD Graham Lambkin Kye 06

Een aantrekkelijke cover brengt je meteen in de sfeer om met open oren te luisteren naar een nieuwe cd met werk van Moniek Darge. Ze is vooral bekend voor haar audio landschappen, gebruik van concrete geluiden, tape collages, muziekdozen en als actief

lid van het Logos Duo uit Gent. *Crete soundies* is het resultaat van twee jaar *Levka Ori* onderzoek. *Levka Ori* is een artistiek event dat jaarlijks plaats heeft in West-Kreta. Kunstenaars en wetenschappers gaan er naartoe om ieder op zijn gebied de kretensische bergen te gaan exploreren. Moniek Darge ging op zoek naar geluiden in *Magnesia* hoor je stemmen van vrouwen en mannen in koraal zoenen. De geluiden gaan van de ene plaats naar de andere, van de zee naar de bergen, en stemmen smelten samen met de geluiden van de zee. Bellen van geiten en vooral van krekels spelen een grote rol in het klanklandschap. Op het einde spelen een sopraan, de bellen en het water een mooi trio. Een tweede werk heet *Anemos* waar de wind krachtig waait en de bellen van de geiten niet weg te denken zijn. Voor het derde en laatste werk ging het duo FraMon, Françoise Vanhecke en Moniek Darge, naar Oost-Kreta voor een collectieve compositie die resulteerde in *East Crete*. Met geluiden van de krekels op de achtergrond begint het werk. Verder hoor je stemmen van voorbijgangers, het blaffen van een hond, watergeluiden en fragmenten van volksmuziek uit een bar. De geluiden komen meer op de voorgrond om tegen het slot weg te deinen in natuurlijke geluiden van water. Met dit werk willen de twee componisten de sfeer van het eiland en de oude hoop voor een utopische samenleving door geluiden oproepen. Het is een cd om ontspannend naar te luisteren met daarbij prachtige foto's en een verklarende tekst.

Meer info: www.logosfoundation.org

[Simonne Claeys]

BackBack

Backo. Audio-cd, 39 min., opname en mix Karel De Backer, productie Filip Wauters, el NEGOCITO Records, enr003, www.backback.be, 2009

Muzikale trio's hebben al vaker bewezen dat ze een geluid kunnen neerzetten dat net zo solide is als dat van grotere bezettingen. Het Gentse BackBack vormt op die regel geen uitzondering. Met een rudimentair instrumentarium creëren Filip Wauters

(gitaar, baritongitaar), Marc De Maeseneer (baritonsax, tenorsax) en Giovanni Barcella (drums) een doortimmerde sound die staat als een huis. Zelfs in rustigere nummers maakt hen dat tot een powertrio, waarin de afwezigheid van een bas geen bezwaar vormt om uit te pakken met opzweepende, maar tegelijk subtiel en genuanceerde muziek met een hoog adrenalinagehalte. Zo valt elk nummer op *Backo* – na *BackBack* uit 2006 de tweede cd van het trio – nog best te vergelijken met een muzikaal shot, bestaande uit een onversneden amalgaam van diverse stilistische bestanddelen, dat een krachtige uitwerking heeft op hoofd, hart en buik van de luisteraar. De acht relatief korte nummers, alle geschreven door Wauters, gaan in de meeste gevallen een dialoog aan die niet zonder slag of stoot verloopt, maar die in *the end* wel tot eensgezindheid leidt. Op 'Reserva' bijvoorbeeld klinkt het trio als een orkest *on the run*. Enerverend, maar tegelijk ook spannend en bezwerend. Hoe de uitgemergelde gitaarklanken van Wauters telkens weer opboksen tegen en tegelijk harmoniëren met de sonore, staccato baritonsaxstoten van De Maeseneer: je krijgt er nooit genoeg van. Voeg daarbij de inventieve drumpartijen van Barcella, die een web spannen omheen de uithalen van zijn *partners in music*, en je bekomt een muzikaal statement dat niet zou misstaan als soundtrack bij een film van Jim Jarmusch of Hal Hartley.

[Patrick Auvwaert]

Peter Schmidt & Aquarius o.l.v. Marc Michael De Smet

Het Lam Gods bezongen. CD SIG 2010-1 / DVD SIG 2010-1, 32,50 €

Aquarius, voorheen het Goeyvaerts Consort, verwierf zich in het verleden een ijersterke reputatie inzake de vertolking van hedendaagse muziek. Met haar nieuwste productie bewandelt het ensemble ook andere wegen. Met vertolkingen van zowel gregoriaans als muziek van o.a. Hildegard von Bingen, Tomas Luis de Victoria, Giuseppe Verdi, Zoltan Kodaly en Francis Poulenc naast werk van iconen van de eigentijdse muziek als Arvo Pärt en Henryk Gorecki (maar ook een fragment uit *Le Passieverhaal* volgens Mattheus van Norbert Rosseau) demonstreert Aquarius dat het zich probleemloos thuisvoelt in uiteenlopend repertoire van alle tijden. Rode draad in deze opname is het wereldberoemde *Lam Gods* uit de Sint-Baafskathedraal in Gent. Bij de cd hoort ook een dvd waarop we de verschillende panelen van het *Lam Gods* te zien krijgen, vanuit verschillende perspectieven en met vele details in close up. Theoloog Peter Schmidt geeft korte maar bijzonder verhelderende commentaar (ondertiteld in 5 talen) over inhoud en betekenis van dat unieke kunstwerk. De zeer gevarieerde muziekkeuze onderstreept beeld en commentaar. Aquarius zingt technisch heel gaaf en homogeen, heel krachtig ook, overtuigend en expressief, en schept bij iedere beeld de gepaste sfeer. Dit is zonder meer een bijzonder mooie en interessante realisatie die illustreert hoe nauw de verschillende kunsten met elkaar verweven zijn.

Te bestellen via www.gc-aquarius.be

[Jaak Van Helsen]

GESCHIEDENIS

Jona Lendering en Arjen Bosman

De rand van het rijk. De Romeinen en de Lage landen. Athenaeum-Polak & Van Genneep, Amsterdam, 2010, 302 blz., 34,95 €

In *De rand van het Rijk. De Romeinen en de Lage Landen* behandelen historicus Jona Lendering, werkzaam aan de VU Amsterdam en Arjen Bosman, als archeoloog verbonden aan de universiteit van Gent, de Romeinse periode in de Lage landen, het gebied van ruwweg het huidige Nederland, België, Noord-Frankrijk en Duitsland ten westen van de Rijn, vanaf de verovering door de Romeinen in de eerste eeuw voor Christus tot het Karolingische rijk in de negende eeuw. Ze belichten de geschreven bronnen en opgravingsresultaten. Vaak spreken die elkaar tegen, omdat Romeinse en Griekse auteurs er veelal rotsvast van

overtuigd waren dat Galliërs en Germanen barbaren waren, en vanuit dat vooroordeel schreven. De auteurs belichten helder de politieke, sociale, culturele en religieuze ontwikkelingen. Er zijn hoofdstukken gewijd aan de ontwikkeling van de taal, de Romeinse legioenen, het stedelijke leven, de oude godsdiensten, de sociale verhoudingen, nieuwe gewassen en diersoorten, de Gallische keizers en de betekenis van de *limes*. Ook onderwerpen als verzetsheld en koning Ambiorix, de opstand van de Bataven en de bekering van Sint-Maarten komen aan bod.

Het boek is rijk geïllustreerd met kleurenafbeeldingen van archeologische vondsten en kaarten in zwart-wit. Ook een notenapparaat, literatuurlijst en register ontbreken niet. Aanbevolen voor de lezer die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de Romeinen in onze contreien.

[Geert Swaenepoel]

Marc Boone en Gita Deneckere (red.)

Gent. Stad van alle tijden, Mercatorfonds/STAM, Brussel/Gent, 2010, 258 blz., 49,95 €

Terenja van Dijk & Patrick De Rynck (red.)

Belichte stad. Over dag, licht en nacht, Lannoo/STAM, Tielt/Gent, 2010, 208 blz., 29,95 €

Gent mag fier zijn op zijn nieuwe stadsmuseum aan de Godshuizenlaan. Het is de spin in het centrum van het web van vele boeiende musea die de stad rijk is en voor de toeristische bezoeker is het de ideale toegangspoort tot de stad. Het STAM opende plechtig de deuren op 9 oktober 2010 na een grondige renovatie van de schitterende Bijlokesite en de aanbouw van een hedendaags inkomgebouw. Meer dan 750 jaar – van rond 1200 – was de Bijloke een plek waar zusters zieken verzorgden. In 1982 verhuisde het hospitaal en nam de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten daar haar intrek. Ook andere cultuurinstellingen zouden er onderdak vinden. Met het STAM wordt de Bijloke definitief een cultuursite. Een bezoek begint bij het hedendaagse Gent dat letterlijk aan je voeten ligt. De van onderuit belichte luchtfoto van de stad en haar deelgemeentes is een echte voltreffer, samen met de foto's in groot formaat van Magnumfotograaf Carl De Keyser. Nadien kun je chronologisch de geschiedenis van de stad ontdekken aan de hand van sprekende objecten en tal van interactieve multimedia. Meer dan duizend jaar geleden ontstond de 'kuip van Gent' vanuit vier kernen: de Sint-Baafsabdij, de Sint-Pietersabdij, de 'Portus Gandavum' langs de Schelde en het Gravensteen. Voorts is er aandacht voor het *Lam Gods*, keizer Karel, de calvinistische republiek, Lieven Bauwens en de textielindustrie, en nog veel meer. Tot slot kun je een blik werpen op de toekomst van Gent want een stad is altijd in beweging. Hoe Gent evolueert en welke plannen het daartoe maakt, komt op het einde van het vaste circuit aan bod. De opening van het STAM was ook de aanleiding om een nieuw standaardwerk over Gent te publiceren. Gent is zowel een universiteitsstad, een havenstad, een historische stad, als een cultuurstad. Daardoor is het een 'stad van alle tijden', zoals de ondertitel van die nieuwe historische synthese luidt. De auteurs gebruiken de actuele stedelijke ruimte – de straten, de vier torens en de universiteit – en de typische Gentse sporen van een rijk verleden – de Gentse Feesten, de scheldwoorden en liedjes, de Stroppendragers en andere stadslegenden – als uitgangspunt en geheugensteun voor hun historische wandeling door Gent. Die bundeling van wetenschappelijk onderbouwde en vlot geschreven essays is een must voor elke Gentenaar die zijn stad in het hart draagt. Het is evengoed een prachtig cadeau voor elke niet-Gentenaar om die stad van nabij te leren kennen. Naast de vaste collectie biedt het STAM ook wisselende exposities over stedelijkheid. Het uitgangspunt van de openingstentoonstelling *Belichte stad* is dat een stad een permanente licht- en dondershow is. Licht en donker bepalen het leven van de stad. Welke invloed heeft het licht op het leven in de stad en haar architectuur? Wat is de symbolische betekenis van licht en donker? Hoe beleeft een blinde de stad? Welk effect heeft de introductie van kunstlicht, waardoor het nooit meer echt donker wordt? Aan de hand van documenten, dagboeken, maquettes, schilderijen, foto's en video-installaties brengt *Belichte stad* een antwoord op die vragen. Bij de tentoonstelling die loopt tot 1 mei 2011 verscheen de bijbehorende catalogus *Belichte stad. Over dag, licht en nacht*. Het bezoeken en het lezen waard.

[Emmanuel Van Lierde]